Redacţiunea Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet,
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurI: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în BucurescI: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banI.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şese lunI 6 fl., pe trei lunI 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francI, pe şése lunI 20 fr., pe trei lunI 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francI.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorI.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunI 5 fl., pe trei lunI 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunI 6 fl., pe trei lunI 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banI. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 248. Braşov, Mercurĭ, 8 (20) Noemvre 1895.

Din causa sfintei sărbători de mâne ḑiarul nu va apăré până Joi séra.

Conciliaţiune guvernamentală.

Una din armele, cu carI oposiţia maghiară combate guvernul actual imputându-i, că nu e destul de prevĕḑĕtor şi naţional, este şi cestiunea naţionalităţilor, ba acum a ajuns, ca acéstă cestiune după propria mărturisire a corifeilor parlamentarI ungurI sĕ fiă declarată între tóte ca cea mai însemnată.

Şi întru adevĕr, în rĕndul acesta s'a vorbit mult în decursul desbaterii budgetare despre naţionalitătI şi politica, ce o urmăresce cabinetul Banffy faţă cu ele.

Se înţelege, că Apponyi, Ugron etc. nu-s nicI decum mulţămiţI cu modul cum procede guvernul. Nu le place maI ales, că după părerea lor Banffy desfăşură prea puţină energiă şi rigóre atât faţă cu naţionalităţile din Ungaria şi Transilvania, cât şi faţă cu Croaţii.

N'are plan şi program cum se cade, ḑic ei, n'are nicI vaḑa cuvenită de a se impune cu putere iresistibilă în sus şi în jos şi a validita astfel interesele maghiarismului şi ale „statului naţional maghiar".

Ceea ce e mai ciudat, oposiţionalii aduc pe Banffy în prepus, că ar fi prea conciliant cu naţionalităţile. De aşa ceva de sigur că nu a visat nicI-odată faimosul paşă administrativ de odinióră. El, care pe atuncI trecea ca cel mai crâncen adversar a tot ce nu era maghiar sĕ fi devenit în adevĕr de-odată omul cel domol şi îngăduitor, de care vorbesc şovinişţii din oposiţiă?

Aşa ceva nu vor crede nicI oposiţionalii, dér mai puţin Banffy însuşI. Insĕ, ce sĕ-i facI, politica îşI are şi ea capriţiile ei şi acum suflă vêntul de sus pentru aşa ḑisa procedere fermă şi conciliantă.

Póte că nu puţin a contribuit la acésta şi constelaţiunea din afară a căreia arĕtător indică posibilitatea unui apropiat rĕsboiu.

Destul, că guvernul Banffy, pe urma invinuirilor oposiţiei, se crede gróznic de „conciliant şi culant" în cestiunea naţionalităţilor, mai ales de când cu graţiarea celor întemniţaţI pentru Memorand.

Ba mai mult, guvernul se fălesce prin foile sale oficióse, că nu se va abate dela cărarea, pe care a pornit, ci va continua a fi preventitor, conciliant şi culant cu naţionalităţile, păzind autoritatea statului ungar.

Stai sĕ îngheţI vĕḑĕnd cutezarea şi neruşinarea, cu care în sferele guvernului ca şi în ale oposiţiei se tratéză acéstă cestiune în adevĕr vitală pentru ţéră. Cum unii se tânguesc, că au făcut o mare greşélă la 1868 aducĕnd legea de naţionalitate, cum alţii cer estermінarea cu fier şi cu foc a agitatorilor naţionalişţI, cum în fine cabinetul Banffy se laudă, că e „conciliant şi culant", pentru-că nu ne tócă în cap.

Noi nu vedem absolut nimic din acésta presupusă „conciliaţiune", décă nu cumva se va declara şi mĕsura luată pentru anihilarea şcólelor române grăniţerescI, ca un act de cea mai înaltă conciliaţiune guvernamentală maghiară.

StărI desolate în Ungaria.

Organul Cehilor bĕtrânI, „*Politik*" din Praga, publică în numĕrul sĕu dela 17 c. un articol de fond în care se ocupă cu stările triste şi destrăbĕlate ce domnesc de present în Ungaria. Eată pe scurt ce ḑice numitul ḑiar:

Este o icónă fórte tristă, pe care o oferă oposiţiunea ungară asupra stărilor dincolo de Leitha. Décă ḑiarele slave séu *românescI* se plâng asupra raporturilor din Ungaria, pressa maghiară şi amică Maghiarilor îndată se grăbesce a afirma, că tóte acestea sunt minciunI, şi că aci vorbesce ura de rassă. Acum însĕ când vorbesc asupra acestor stărI şi când ridică cele mai grele plângerI contra guvernului bărbaţI dela rótă (?) MaghiarI, ca *Apponyi, Horanszky, Makfalvay şi Ugron*, pe aceştia pressa nu-i póte învinovăţi cu ură de rassă. Şi aceştI bărbaţI condamnă în cel mai acut mod stările ce domnesc în patria lor, se plâng amarnic, că întreg organismul ţĕrei e putred, şi aruncă în faţa celor dela putere învinuirile, că *violenţa şi corupţiunea* le serservesc ca maxime.

La plângerile representanţilor popórelor nemaghiare din Ungaria asupra asupririlor, ce le îndură, sĕ dă rĕspunsul stereotip: „VeniţI în cameră şi espuneţI acolo plângerile vóstre". Dér este peste tot posibil a ajunge în cameră? „In tot locul se fac abusurI", ḑice deput. *Makfalvay* în vorbirea sa dela 7 c. „dér nicăirI ca la noi. *Sciinţa falsificărei voinţei poporului şi-a ajuns la noi cel mai înalt grad de perfecţiune*". Şi acelaşI deputat declară, că Ungaria póte servi ca o ţéră-model cu privire la *abusurI electorale, mituirI, presiunI şi terorisărI.*

Dér nu numai asupra acestor abusuri se plânge oposiţia, ci afirmă, *că întréga societate maghiară e coruptă.* Fiă-care tinde numai la înavuţire. *Apponyi* în vorbirea sa dela Caşovia provócă tóte elementele independente din Ungaria la luptă contra guvernului, care pentru de a-se ţiné la putere, a vêndut tóte bunurile cele mai scumpe ale patriei şi a *nutrit pe tóte terenele numai corupţiunea*, care infectéză viéţa publică, şi duce ţéra la peire. Organul contelui Apponyi constată, că Ungaria a ajuns acolo, unde se începe *anarchia politică şi morală.*

Intr'un punct însĕ se unesc partidul guvernamental şi oposiţia: adecă în *asuprirea naţionalităţilor nemaghiare.* Apponyi afirmă dealtmintrelea, că cestiunea naţionalităţilor, în modul slăbănog, cum e tractată din partea guvernului, este un spin în carnea viuă a naţiunei; însĕ în fond în vorbirea lui din Caşovia nu le spune nicI el alt-ceva naţionalităţilor, decât ce le spune acestora şi partidul liberal. *De frase frumóse pe lângă o tractare brutală* au fost împărtăşite naţionalităţile din partea tuturor guvernelor de până acum, şi sub un cabinet Apponyi cu greu le-ar merge mai bine. Naţionalităţile nemaghiare, precum mai înainte, aşa şi acum *rĕmân avisate la puterile lor proprii.* Congresul ţinut în August c. a fost un pas mult-promiţĕtor; au trecut însĕ trei lunI şi nu se observă nicI un efect practic. Sĕ fiă óre comitetul, ales atuncI, în tăcere cu atât mai activ?

Asociaţiunea transilvană.

Adunarea Despărţĕmêntului I (Braşav.)

Braşov, 6 (18) Nov. 1895.

Raportez astăḑI despre partea a doua a şedinţei.

După o pausă de câte-va minute, urméză raportul comisiunei însărcinate cu esaminarea raportului comitetului, cetit prin d-l profesor Nic. *Popea*, ca raportor. Comisiunea constată, că raportul cassei s'a aflat în ordine şi face între altele propunerea, ca adunarea sĕ-şI esprime bucuria, că s'a născut o nouă viéţă în sînul reuniunei. Faţă de Agenturile comunelor Herman, Feldióra, Zizin şi Braşov-cetate, carI deja şI-au început activitatea, comisiunea propune, ca adunarea sĕ-şI esprime recunoscinţa sa, în deosebI însĕ faţă de Agenturile din Herman şi Feldióra, carI au lucrat în mod esemplar. In fine comisiunea esprimă dorinţa, ca pe cât se póte sĕ se imulţéscă bibliotecele din comune şi la fiă-care adunare generală comitetul sĕ continue în stăruinţa, de-a se ţiné prelegerI poporale şi disertaţiunI din sfera ocupaţiunilor poporului.

In legătură cu acest raport, făcŭ d-l Dr. A. *Mureşianu* unele observaţiunI şi propunerI. Nu vré sĕ cerceteze, de ce comitetul nu s'a ţinut de hotărîrea adunărei din Ianuarie a. c., ca sĕ concheme o adunare generală extra-ordinară în Braşov şi încă în timpul cel mai scurt; nu vré sĕ cerceteze, de ce adunarea din Feldióra, ce era sĕ se ţină încă în Septemvre, s'a amânat până aḑI; se mărginesce a constata, că din raportul comitetului se vede, că el a pornit pe o cale bună şi mult promiţĕtóre. Dovadă şi faptul, că la adunarea acésta sunt representate atâtea comune din des-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

La curtea sêrbéscă.

In Lipsca a apărut în ḑilele acestea o carte sub titlul: „*Fünf Iahre am Hofe des Königs von Serbien, politisch feuilletonistische Aufzeichnungen, (1890—1894) Von einem Diplomaten*". Acéstă carte, care va fi cetită de sigur cu mare interes, este mai mult un roman, decât o pagină de istoriă din acea ţéră plină de romanticism politic.

Las sĕ urmeze aicI o parte din întroducerea acestei cărţI.

Cérta matrimonială între părinţii actualului rege al Serbiei îşI trage originea încă dela începutul regatului, şi când în anul 1888 publicul cel mare auḑi cu uimire acéstă dramă, ce începea sĕ se jóce înaintea tuturora, în cercurile bine informate de loc nu era surprindere din causa cererei de divorţ a lui Milan.

Milan se căsĕtori în 5 Octomvre 1875 în vêrstă de 21 anI cu Natalia Kecĭko, fiica unui colonel rus, care se afla în vêrstă abia de 16 anI, în contra aspiraţiunilor mai înalte ale guvernului şi curţii sêrbescI. Milan încheiă acéstă căsĕtoriă din pură dragoste, şi la început se părea, că nimic nu va turbura fericirea casnică a tinerei părechI princiare. Dér deja la cincI anI după căsĕtoriă se arătară primii norI, la carI purta vina o rudeniă română a principesei Natalia. Aceea ocupa locul unei dame de onóre, fără de veste însĕ a fost silită sĕ părăséscă grabnic Serbia.

In curĕnd după aceea se proclamă Serbia ca regat, între entusiasmul poporaţiunei. Milan se afla în culmea popularităţii şi splendórei sale. Prima cértă matrimonială părea uitată, şi era ca şi cum o nouă fericire casnică ar voi sĕ se nască din coróna regală.

Campania în contra Bulgariei (1885) aduse însĕ cu sine o catastrofă. Regina se lăsase prea adênc în machinaţiunI politice, şi pe când pe Milan îl persecuta sórtea rĕsboiului, ea spera ca sĕ ia regenţa. Când 'i s'a trimis lui Milan, cu scirea soţiei sale, documentul de abdicare, se deşteptă în dênsul o resistenţă neaşteptată, el plecă repede la Belgrad, apărŭ fără de veste în conac, sfâşiă documentul fatal înaintea ochilor reginei şi o copleşi cu reproşurI, pentru-că a părăsit pe soţul ei invins în rĕsboiu, şi că voesce sĕ câştige avantagie din nenorocirea sa......

După rĕsboiul nenorocit din 1888 dispărŭ nu numai pacea din ţéră, ci şi pacea din familiă. Regina devenea din ḑi în ḑi mai nervósă, şi scenele cele mai scandalóse între părechea regală erau la ordinea ḑilei. Milan nu făcea nicI un secret din acestea, spunĕndu-le ori cui voia sĕ audă. Din ce în ce mai dese fură escursiunile sale în Ungaria la castelurile magnaţilor învecinaţI, precum şi visitele sale de séră, pe carI le făcea la diferiţI ambasadorI streinI acreditaţI pe lângă curtea sa.

Cu mare predilecţiune visită el pe ambasadorul german, contele Bray-Steinburg, precum şi pe ambasadorul frances M. Millek, a căruia soţiă era o parisiană fórte plăcută. Cu oficerii gardei palatului bea cognac şi juca cărţI, şi cu cât regina devenea mai nervósă, cu atât el o lăsă sĕ simtă indiferentismul sĕu. Gelosia şi suspiţiunea Nataliei aflară din ce în ce mai multă alimentare; căcI dór la curtea regelui se vorbea negenat despre relaţiunile intime ale acestuia cu soţia colonelului Proticĭ, mai târḑiu ministru de rĕsboiu, general şi regent.

La recepţiunea festivă, ce se făcŭ, ca de obiceiŭ, la PascI (1887), se întêmplă o scenă scandalósă între regina şi soţia unui diplomat grec. Regina refusă, în contra obiceiurilor etichetei, sĕ sărute pe diplometa greacă, de-órece se vorbea despre anumite relaţiunI, pe carI le avea ea cu Milan. Regele Milan, înaintea tuturor, făcŭ pe Natalia atentă asupra acestei necuviinţe, la ceea ce regina rĕspunse printr'un atac în faptă asupra damei grece.

Milan încă de atuncI voi sĕ intenteze proces de divorţ, dér renunţă la acésta în urma ietervenirei unei persóne dintre cele mai nobile şi cavalerescI ale Europei. Regina Natalia însĕ trebui sĕ părăséscă Serbia şi sĕ se ducă în Rusia. Mai târḑiu se duse la Florenţa şi în fine la Wiesbaden, unde se petrecŭ memorabilul eveniment, prin care cu puterea armată s'a luat unei regine fiiul ei la porunca tatălui.

(Va urma).

părțământ. Dela acéstă bună pornire și până la enunciațiunea, ce-o face comisiunea însărcinată cu studiarea raportului, cerênd, ca adunarea sě-și esprime bucuria, că s'a născut o nouă viéță în sînul reuniunei, este încă un drum fórte lung. Bine, că comune ca Hermanul au dat dovedi prea frumóse prin colecta cu creițarul, dér pentru aceea a rěmas îndărăt chiar Brașovul, care ca centru trebuia sě premérgă cu esemplu și nici la adunarea de adi nu este representat așa, cum pretinde numěrul și inteligența poporațiunei sale române.

Propune, în fine, ca până la sfêrșitul anului comitetul sě fiă însărcinat a duce în deplinire colectele întreprinse cu creițarul în tóte comunele din despărțământ. Sě fiă mai departe însărcinat, de-a lucra un proiect pentru organisarea bibliotecelor poporale, care sě pótă servi ca model și pentru alte despărțăminte și sě resolve și cestiunea bibliotecelor ambulante.

D-l V. *Onițiu*, președinte, dice, că comitetul s'a abătut dela conclusul de-a se ține adunarea în Brașov din causă, că a aflat de bine sě se țină într'una din comunele învecinate pentru încuragiarea poporului; ér adunarea fixată pe Septemvre în Feldióra s'a amânat din causa adunărei Societății pentru fond de teatru român.

Au mai vorbit la acest obiect d-nii Axente Severu, Dariu, Broju, Vlaicu, în urmă adunarea a primit propunerile comisiunei, împreună cu amendamentul d-lui Mureșianu, de-a se pune agenturile în lucrare încă în acest an. Cât pentru bibliotecĭ, d-l Onițiu observă, că comitetul însu-și a făcut pașĭ pentru elaborarea unui regulament.

După acestea d-l prof. N. *Bogdan*, în numele comisiunei însărcinate cu înscrierea de membri noi, raportéză, că s'au încassat vre-o 120 fl. și cetesce numele noilor membri.

S'a pus acum la ordinea dilei alegerea unui nou membru în comitet, în locul d-lui N. Popoviciu, care s'a retras. A fost ales d-l profesor gimn. *N. Bogdan*.

Urmă după acestea prelegerea poporală asupra culturei grâului, săcărei și a cartofilor, de d-l Isidor *Blaga*, preot în Lancrem, care în acest scop a fost învitat anume la adunare din partea comitetului. D-l preot Blaga este un econom distins, prelegerea d-sale a fost ascultată de popor cu interes și la urmă fu viu aplaudat.

D-l profesor *A. Vlaicu* își ceti acum disertațiunea sa despre însěmnătatea meseriilor, o disertațiune fórte interesantă și potrivită pentru popor. Toți au ascultat'o cu plăcere până la sfîrșit. D-l Vlaicu secerà aplause bine meritate.

Trecuse 3 óre p. m., când președintele Onițiu închise adunarea, esprimând în cuvinte alese mulțumită participanților și mai ales bunului popor, care cu interes vědit asistă la adunare până la sfîrșit, așa că în tot decursul ședinței sala a fost întesată.

Urmă banchetul de 70—80 persóne, la care s'au rostit felurite toaste pentru poporul român, pentru preoțime, pentru strînsa unire între popor și cărturarii sěi etc. etc. In timpul mesei o musică din Brașov a esecutat felurite cântece naționale din cele mai frumóse.

Séra pe la 7 óre asistarăm la concertul corului mixt al plugarilor românĭ din Feldióra, al căruia conducător și întemeiător e d-l paroch Iosif *Micu*. Am rěmas încântațĭ de prestațiunile acestui cor, asemenea căruia abia décă se mai află vre-o patru în Ardeal. Corul constă din vre-o 30 fetițe și feciorașĭ, pe carĭ îțĭ era drag de a-i vedé cântând cu notele în mână. D-l preot Micu merită recunoscință pentru meritul netăgăduit mare, ce și-l'a făcut prin întemeiarea și conducerea acestui cor, recunoscut chiar și din partea streinilor ca un bun cor de plugarĭ.

Urmă în fine dansul, care s'a început cu o horă mare și frumósă, jucată în trei cercurĭ. Orășenĭ și țěranĭ erau toțĭ înșirați la horă. Petrecerea se continuă până cătră diuă cu animațiă mare. Dintre óspețĭ însě cei mai mulțĭ s'au reîntors cu trenul dela 10 óre.

Românii din Feldióra pot fi mândri, căcĭ și-au făcut datorința cât se póte de bine. *X.*

Dieta ungară.

— Desbaterea budgetului —

Ședința dela 15 Noemvre.

Deesy Zoltán constată, că pe când la 1867—68 sarcina contribuției se socotea cu 7 fl., de persónă, pe atuncĭ în 1895 ea a crescut la 15 fl. și 90 cr. Jumětate din venitul anual al acestor contribuții îl consumă procentele, ce se dau după datoria statului. Nu primesce budgetul.

Molnár Jozsias: Intrébă, cum vine, că în acéstă țéră, binecuvêntată de Dumnedeu cu de tóte, mai mult de jumětate din întrate trebue sě se plătéscă ca procente cetățenilor din state străine, și că, în asěmênare cu acésta, se jertfesce numai o fórte bagatelă sumă pentru promovarea culturei maghiare. Cum de țéra s'a înglodat așa de mult în datorii, încât numai proprietatea de pământ pórtă o sarcină de 90 milióne procente? Ungaria nu póte avé atâtea venite, ca sě-și pótă depura datoriile față cu străinii. Causa fundamentală a acestei stări triste e, că interesele financiare și economice ale țěrii sunt aservite unui alt stat. Décă și în viitor vor purta o politică financiară și economică, ca cea purtată dela 1867 încóce; décă națiunea maghiară și în timp de pace trebue sě se revolteze adĭ, pentru-că i-se vatămă consciința, mâne pentru-că i-se confiscă un drept cardinal; décă nu ne vom apěra interesele financiare și economice mai altfel ca până aci, sórte tristă și rușinósă ne va aștepta fără îndoială. Nu primesce budgetul.

Berzeviczy Albert: ia în apěrare guvernul față cu atacurile oposiției. Oposiția tot-déuna presentă neajunsurile țěrii în colorĭ mai negre de cum ar fi îndreptățită s'o facă; în judecarea acestor neajunsurĭ ea nicĭ-odată nu a fost obiectivă, căcĭ décă stările publice ale patriei ar fi atât de rele, cum le vestesce oposiția, atuncĭ nația și statul maghiar s'ar fi pustiit încă până acum... Oposiția a pretins esecutarea art. de lege XX din 1848, în care se află și secularisațiunea. Dér în contra prefacerei învěțământului confesional în de stat, a vorbit și el și Pulszky la rêndul sěu. In privința acésta guvernul n'a influințat asupra municipiilor, nicĭ nu póte fi învinuit de așa ceva. Că guvernul vorbesce cu recunoscință despre meritele patriotice ale episcopilor, acésta nu póte sě dóră, decât pe aceia, carĭ din preamărirea corului episcopesc vor sě facă un monopol pentru ei. Szalay Imre a dis, că și în Rusia poporul are mai multă libertate, decât la noi, ér Horánszky, că actualul sistem nu condamnă poporul, decât la gemete și asudărĭ. Acest strigăt de durere însémnă turburarea stimei. Primesce budgetul.

Pázmándy Dénes: crede, că cea mai însěmnată dintre tóte este *cestiunea de naționalitate*, care trebue sě fiă resolvată cât mai curênd. El ar vedé bucuros pe representanții naționalităților în cameră, ca cestiunea sě se pótă resolva. — Vorbind despre turburările din Agram, nu aprobă procedura strictă față cu universitarii acusați. Nu ei sunt de vină, ci crescerea, ce li-s'a dat, cărțile din scólă, în carĭ sub portretul regelui este scris: „Majestatea Sa împěratul Austriei.“ In sistem e greșéla, nu în ómenii tinerĭ. Noi față cu Croația trebue sě creăm o stare limpede, sě se prescrie corect raportul față cu ea, căcĭ în acéstă situațiă dubiósă nu putem rěmâné. In starea de adĭ și filo-maghiarii devin maghiarofagĭ. Raporturile din Croația sunt mai rele și decât drepturile nóstre știrbite. Acolo nu este libertate de pressă, nicĭ altă libertate și asuprirea o pun în cârca Maghiarilor. Pretindem dela guvern, sě dea Croației deplină libertate constituțională sub guvernul Banului. Vocea, ce se aude din pertractările din Agram, nu este vocea pornirii naționale, ci a desperațiunei. C'o astfel de guvernare Croații nu pot fi pacificați și nu póte fi pacificată nicĭ o naționalitate. Trebue sě se rupă odată cu actualul sistem, ca neînțelegerile sě aibă un sfêrșit. Sě nu fiă pedepsițĭ numai studenții, ci și aceia, ai căror unelte au fost ei, și sě se întroducă un sistem drept. Nu primesce bugetul.

Cestiunea-Lueger în camera austriacă.

In ședința dela 16 c. a camerei austriace, după-ce s'a discutat asupra altor obiecte, sa pus la ordinea dilei din nou cestiunea *alegerei de primar din Viena.* In decursul desbaterei s'au întêmplat lucrurĭ, de carĭ încă póte n'a vědut parlamentul austriac. Discusiunile au fost agitate și mereu întrerupte, cu un cuvênt vorbitorii fără escepțiune au manifestat în vorbirile lor multă patimă.

Deputatul *Hauck* interpeléză, cum de consiliul comunal vienes s'a disolvat fără de a-se așterne monachului resultatul nóuei alegerĭ.

Dipauli și soțĭ aștern propunerea de urgență, ca sě se desbată asupra faptului, óre cu înțelegerea și aprobarea guvernului s'a făcut provocarea la vada corónei, cu ocasiunea unui act administrativ de tóte dilele; și că guvernul cum află compatibilă premergerea guvernului din Austria de jos, cu constituția și cu legile?

Pattai face propunerea urgentă, că sě se nimicéscă disposițiunile ilegale ale guvernorului și sě se dea satisfacția corespundětóre legei ofensate.

Ministru-președinte conte *Badeni* declară, că ia asupra-și rěspunderea pentru neîntărirea primarului. Consiliul comunal sa disolvat singur numai din causa, că a ales *și a doua óră* pe Lueger primar. Guvernorul a avut după lege drept de-a disolva consiliul.

După-ce deputații Dipauli și Pattai își mai motivéză odată propunerile, se procede la desbatere. *Contra* urgenței vorbesc deputații: conte *Palffy*, *Zalesky*, *Kopp*, *Suess* și *Menger*; *pentru* urgență: *Kaizel*, *Bareuther* și *Schlesinger*.

Contele *Palffy* (conservativ) afirmă, ca premergerea guvernului e legală, și că misiunea conservatorilor nu e de-a ațîța patimile (Aprobărĭ în drépta.)

Kaizl (ceh tînĕr) dice, că guvernorul n'a avut dreptul de-a vorbi despre părerea corónei. Guvernul trebue se recunóscă greșéla organelor sale.

Ministrul de justiție conte *Gleispach* se încércă a arěta legalitatea disolvărei consiliului. Consiliul a trebuit sě fiă disolvat, deóre-ce s'a dovedit încapabil de-a corěspunde chiămărei sale.

Zaleski declară în numele Polonilor, că procederea guvernului n'a fost contrară legilor și n'a vătěmat autonomia.

Bareuther (național-german): Ministrul-președinte a putut sci încă pe când era în Galiția, că Lueger prin atitudinea lui *și-a atras ura Maghiarilor.* Comuna Viena este o *jertfă a pactului*, pentru care Badeni a voit sě-și creeze majoritatea prin neîntărirea lui Lueger. (Aprobărĭ la antisemițĭ și naționalĭ-germanĭ.)

Dr. *Kopp* dice, că nu-i place terminul pe care l'a întrebuințat guvernul, dér de altă parte nu invólve nicĭ o ilegalitate.

Schlesinger dice, că antisemiții nicĭodată nu au atins drepturile corónei și de aceea nu permit, ca guvernul sě-i apostrofese ca pe rěsvrătitorĭ contra corónei. (Mare neliniște pe galerii. Presidentul le provócă sě se liniștéscă.)

Ministrul de agricultură conte *Ledebur* apěră drepturile corónei din punct de vedere feudal și încheiă apelând la supunerea creștinéscă și la patriotismul lui Lueger.

Suess își esprimă dorința, că ar fi bine în fine sě se alégă un primar liniștit, care sě nu provóce lupte.

La propunerea contelui *Dubsky* se încheiă desbaterea; și acum se scólă

Dr. *Lueger*: Inainte de tóte protestez contra învinuirei, că așĭ fi pofticior de gloriă, căcĭ atuncĭ m'așĭ fi unit cu representanții *marelui capital*. D-vóstră din stânga ațĭ fi bunĭ bucuroșĭ sě avețĭ și numai a decea parte dintr'un Lueger. (Vii aprobărĭ și aplause în cameră și pe galerii). Badeni mĭ-a făcut prin o-a treia persónă propunerea sě las pe altul, pe un „*Strohmann*“, sě fiă primar, *până ce va trece mileniul Maghiarilor*, și dup'aceea mě va recomanda spre întărire. (Audițĭ, audițĭ!) Noi spunem poporului, că el se pórtă prea supus față cu Ungaria, așa încât țĭ-se pare, că în parlament sedĭ *în societatea servitorilor și mercenarilor ungurĭ*, și nu în parlamentul Austriacilor liberĭ. (Președintele provócă pe Lueger sě se contenéscă). Ministrul-președinte m'a ofensat personal în modul cel mai *brutal* (Aprobărĭ și aplause la antisemițĭ.) Décă n'așĭ fi primit a dóua alegere, poporul ar fi credut, că l'am *tradat*, de aceea am datorința de-a persevera la postul, la care m'a ridicat. (Vii aprobărĭ). Décă miniștri nu sciu decât sě fiă *brutalĭ*.. (Sgomot nespus; președintele provócă la ordine) ...atuncĭ compătimesc un astfel de minister. Că alegerea mea a doua nu s'a așternut monarchului, acésta însémnă o *încălcare eclatantă a legei.* Cine este pentru Lueger nu este contra împěratului din casa catolică habsburgo-lotaringică, *ci este contra domniei liberalilor și a Jidano-Maghiarilor din patria nóstră!*

La cuvintele acestea s'a iscat în cameră un vifor nedescriptibil. Ca la comandă se sculă galeria a dóua cu strigăte de: „*Hoch Lueger!*“ Pălării și batiste fluturau în tóte părțile. Inzadar se încerca presidentul sě facă ordine. Tropotele cu picióre, aplausele nu mai încetau. Și acum se încep aplausele și în galeria primă, a deputaților.

Atuncĭ presedintele suspinde ședința, ministri ies din sală, între strigăte de „*Hoch Lueger!*“ „*Abzug Badeni!*“ Servitorii primiră ordin sě deșerte galeria, ceea-ce se și întêmplà între tumulte grósnice, folosindu-se chiar și putere brachială.

După-ce intrà puțină liniște președintele și miniștri își reocupă locurile și acela face observarea, că și din galeria primă a audit aplause. Abia dice cuvintele acestea și în galeria primă se nasce un tumult nespus. Tótă camera stă consternată, scenele de mai 'nainte se repetă.

Președintele se vede nevoit a-și părăsi a doua óră locul. O companiă întrégă de servitorĭ începe a deșerta tóte galeriile. Publicul se opune, cad pălmĭ... erupe cértă în logia jurnaliștilor.

In fine sě aude cel din urmă strigăt de „Hoch!“, servitorii aduc în ordine scaunele și fotoliele rěsturnate..... urméză liniște.

Se scólă apoi deputatul *Menger* și furibundéză contra lui Lueger, învinuindu-l, că e numai unélta partidului clerical: că atacă Ungaria numai pentru-ca partida lui sě tragă folos din pertractările privitóre la pact; că patima lui e falsă, artificială.

După unele rectificărĭ ale deputaților Pattai și Steinwender se procede la *votare.* Amêndouě propunerile de urgență *se resping* cu mare majoritate.

SCIRILE DILEI.

— 7 (19) Noemvre.

La afacerea stindardului din Agram. Advocatul croat *Kozicĭ* telegraféză din Viena procurorului din Agram Kraljevics și-l rógă sě împărtășéscă acusaților *salutarea frățéscă și perfecta solidaritate a patrioților croațĭ din Viena.* Tot-odată se comunică, că în Viena s'au adunat 2000 fl., pentru studenții relegațĭ. Mai departe, după cum anunță un diar din Agram, un frances, care cercetéză Croația în fiă-care an, îi comunică, că în Paris s'au luat disposiții pentru întreținerea à 6 studențĭ croațĭ cu tóte cele de lipsă. Asemenea scire sosesce și din Petersburg.

—o—

Societatea macedo-română va ținea Dumineca în 12 Noemvre v., la 2 óre p. m., adunarea sa generală în palatul Atheneului Român din Bucurescĭ.

—o—

Parastas. Dumineca în 24 Noemvre v. se va serba în biserica română din

Gróverĭ, órele 10 a. m., parastas întru amintirea fericitului binefăcĕtor al „Asociaţiunei pentru sprigiuîrea învĕţăceilor şi sod. rom.“ *Mihail Stroescu*, ér d. a. la órele 2 *se vor împărţi ucenicilor haine* din fundaţiunea generosului donator.

—o—

Censura în Turcia. Din Constantinopol i-se depeşézĕ lui „Magyar Hirlap“, că marele Vizir a detras debitul postal pe teritor turcesc următórelor diare: „*Neues Wiener Tagblatt*“ (Viena), „*Temps*“ (Paris), „*Semaphore*“ (Marsilia), „*Novosti*“ (Petersburg), „*Kölnische Zeitung*“ (Colonia) şi „*Ronnos*“ (Atena). Probabil, că acésta s'a făcut din causă că numitele diare rĕspândesc mai multe sciri sensaţionale din imperiul turcesc revoltat.

—o—

Avis medicilor românĭ. Am publicat concursul oficios pentru ocuparea postului de medic al celor 15 comune din pretura Branului ce numĕră la 2500 locuitorĭ, cu terminul până la 1 Decemvre n. c. In interesul causei atragem din nou atenţiunea medicilor noştri disponibilĭ asupra acestei staţiunĭ de medic, care întrunesce cele mai bune condiţiunĭ. Afară de salariul sistemisat cu 600 fl., ce însĕ se va ridica la 800 fl., apoi afară de pauşalul pentru călĕtoriele oficióse în sumă de 200 fl., afară de cuartirul natural şi de lemne în preţ de 200 fl. mai are pentru consultărĭ în loc câte 50 cr.; în afară câte 1 fl. de-o jumĕtate di, 2 fl. de di, plus competinţele pentru cărăuşiă şi pentru operaţiunĭ; apoi remuneraţiunile pentru inspecţiunea sanitară a têrgului de douĕ orĭ pe sĕptĕmâna, a măcelăriilor, a spitalelor etc., apoi venitele dela cura climatică de băi recĭ şi calde, de Cura Kneipp, de zĕr, de escursiunĭ pe munţii romanticĭ, ce încongiură acest teren idilic. In fine afacerile medicalĭ la rechisiţiunile administrative şi judiciale, în legătură cu oficiele pretoriale şi comunale, apoi oficiile de postă şi telegraf, şcolile centrale şi mai multe altele, carĭ tóte dau Centrului un public inteligent fórte numĕros; ofer medicului nu numai un cerc de activitate fórte plăcut, dér şi destul de rentabil. Atragem decĭ atenţiunea medicilor românĭ, recomandându-le sĕ foloséscă ocasiunea ce numai arare-orĭ se dă pentru un medic român.

—o—

Starea sănĕtăţii Papei. Faţă cu scirile contradicĕtóre, ce circulă asupra aflărei Papei, un redactor al diarului „Riforma“ a mers în Vatican sĕ se convingă despre adevĕr; el spune, că a observat, că Papa are un aer puţin abătut, dér sănĕtatea sa nu e grav atinsă. E esact, că Papa mănâncă mai puţin ca mai înainte. El sĕ susţine mai mult cu lichide. Ocupaţiunile Papei sunt tot aceleaşĭ, numai recepţiunile îl obosesc mult. „Riforma“ dice, că Papa e de un temperament forte nervos, ceea ce 'i dă odată o aparinţă înfloritóre, altă dată un aer profund abătut, de unde se şi trag scirile contradicĕtóre ce circulă asupra sănĕtăţii sale.

—o—

1. *Un mijloc de casă ieftin.* Pentru regularea şi conservarea unei mistuirĭ bune se recomandă cunoscutele prafurĭ Seidlitz ale lui Moll. Cutii originale 1 fl. bucata. Se póte căpăta dilnic prin postă de către farmacistul A Moll, liferentul curţii din Viena Tuchlauben 9. In farmaciile din provincià sĕ se cérĕ preparatul lui Moll provĕdut cu marca de contravenţie.

Alegerile în municipii.

De sub pólele Bihorului, 16 Nov. n. 1895.

In 24 Octomvre s'a ţinut alegerea membrilor comitatensĭ în cercurile ţinĕtóre de districtul Beiuşului.

In *Vascău* candidaţii românĭ Coriolan Pop, advocat în Oradea mare, şi Aug. Antal, protop. gr. cat., au cădut faţă de Györy Geza, pădurar în domeniul Episcopului rom. cat. şi de notarul Drăgan (român), carĭ au fost realeşĭ.

In *Bunteştĭ* au fost candidaţĭ Nicolau Diamandi catechet, gr. or. şi Iustin Pop, advocat în Tinca, dér voinicosul Fassie Todor, preşedintele alegerei, presimţind, că dênsul nu va fi reales, s'a făcut bolnav şi aşa a suspins alegerea.

In *Tărcaia*, nepresentându-se alegĕtorii, nu s'a ţinut alegerea.

In *Curăţiele* candidaţii românĭ Vasiliu Pop, protop. gr. or. şi Ales. Gera, director domenial, cădură primind cel dintâiu 9 voturĭ, al 2-lea 5 voturĭ, alegându-se ungurul Jánosy Ferencz şi Ales. Drăgan notar în Văscău. Jánosy are de a-şĭ mulţămi realegerea ginerului sĕu Iosif Pop, notar în Cabeştĭ, care numai din notariatul sĕu i-a dus 75 votanţĭ; éră Drăgan fiiului sĕu vitreg Körner Iosif, notar în Budurésa.

La *Ursad* s'au ales Ioan Bica notar în Maraus, şi fiul sĕu ex-notarul.

Numai în cercul Rabaganilor au învins Românii, alegĕnd pe *Iosif Roman*, advocat în Oradea-mare cu maioritate de 70 voturĭ contra lui Boglucz Stefan cu 40 voturĭ; pentru Roman au votat numai alegĕtorii din notariatele Rabagani şi Popmereu, onóre lor. Pentru Boglucz însĕ au votat mai vîrtos comunele gr. cat. din notariatul lui Boglucz, ruşine pentru ei şi conducĕtorii lor preoţĭ, carĭ nicĭ nu s'au presentat la alegere, ér unii, carĭ s'au presentat, *au votat cu Boglucz*.

I.

România agricolă.

X. Ţĕranii şi têrlaşii.

(Urmare).

Una din causele principale ale decădinţei morale şi materiale a ţĕranului nostru este cestiunea vitelor. El ţine un numĕr prea mare de vite, peste trebuinţele sale reale, şi fără de nicĭ un căştig şi folos pentru el. Cu doi boi şi o vacă de lapte, el, décă ar fi bine ţinute şi hrănite, şi-ar puté ara puţinul pământ, ce-l are ca proprietate, şi cel, care il ia în dijmă dela arendaş; şi ar puté sĕ aibă şi lapte pentru ai sĕi; eventual şi numai cu 2 vacĭ sdravene, ţinute la grajd şi hrănite din mână, el ar puté sĕ-şĭ şi are, sĕ aibă şi lapte în de-ajuns vara întrégă şi sĕ producă şi câte un viţel de valóre.

El însĕ ţine câte 8—10 capete de vite marĭ, şi nu are 20 lei căştig anual după ele, fiind-că sunt rĕu ţinute şi de puţin folos. El fără 4—6 boi nu póte gândi măcar, ca sĕ aibă ce pune în jug; ér cu caii şi cu boii *din paie*, scoşĭ din iérnă ruptĭ de fóme, puţin póte produce.

Vitele sale abia cătră Rosalii s'au spălat şi întrămat ceva, ca sĕ se ducă pĕrul vechiu de pe ele. Vacile lui până atuncĭ d'abia au atâta lapte, ca sĕ lăpteze incomplet viţeii, ér tómna de timpuriu înţércă. Iérna, în satul întreg, cu greu sĕ găsescĭ o picătură de lapte, nicĭ pentru léc. La muncă, véra, boii trebue sĕ tragă diua în jug şi nóptea sĕ âmble pe ogórele séu miriştile istovite, ca sĕ se hrănéscă. Ca producţiune, nicĭ arendaşul şi nicĭ comuna politică, neţinĕnd vite de secs masculin pentru reproducţiă de o valóre mai mare şi mai bine întreţinute, decât ale sale, el nicĭ-odată nu are de unde séu cum sĕ producă la uşa lui o vită de Dómne-ajută.

Păşunea din vatra satului este plină de bozĭ, scăeţĭ muscăleştĭ şi alte bălăi urîte, ér păşunea, ce li-o dă arendaşul, nu este o păşune propriu disă, o pajişte frumósă şi substanţiósă, la care vitele sale sĕ se îngraşe şi sĕ dea un folos mai mare, ci sunt numai ogóre sleite şi istovite prin cultura rapace, carĭ pe seceta cea mare de vară nu au un firicel de iérbă. Trifoiŭ, lucernă, sfecle sunt necunoscute. Vitele o duc vara şi iérna de-o potrivă rĕu, — de aci degenerarea lor enormă.

Tacsele, ce le plătesc ţĕranii pentru păşune, şi carĭ cu una cu alta se urcă la 20—30 lei de vita mare, enorme sunt faţă de raporturile sociale şi economice ale ţĕrei. In Transilvania şi Bucovina ţĕranul român pentru o păşune naturală de vecĭ plătesce în comunele, unde nu esistă păşune comunală, câte 7—10 fl. de pĕrechea de boi, în care plată este cuprinsă şi simbria păstorilor. Şi atât Transilvania, cât şi Bucovina sunt ţĕrĭ mai bine populate şi mai cultivate, decât România, şi cu o pĕreche de boi de-acolo poţĭ cumpĕra 2—3 pĕrechĭ de boi ţĕrănescĭ dela noi.

Oile es slabe din iérnă şi de cele mai multe-orĭ sunt smulse şi tunse, cu lâna ruptă de fóme, căreia fabricanţii nemţĭ de postavurĭ îi dic „*lână leşinată*“ (hunger-feine Wolle), şi care şi-a rupt firul în urma inaniţiei. Lâna încă este de puţină valóre.

D'aci vedem, că venitele ţĕranului din vitele proprii sunt tare modeste, de multe-orĭ aprópe ilusorii.

Câştigul dela proprietar şi arendaş érăşĭ e tare modest. Primăvara, până a făcut el reşfeturile şi claca pentru vite, orĭ şi pentru datoriile şi împrumuturile contractate mai înainte, a şi cam trecut timpul de muncă; arendaşul, care n'a ţinut vite, şi-a făcut sĕmĕnăturile la timp cu învoelile şi fără multe spese, ér ţĕranul, care s'a spesat şi îndatorat cu vitele tótă iérna, rĕmâne cu ogórele nefăcute, şi sémĕnă şi cultivă tot-déuna pământul sĕu mai târdiu, după ce a trecut timpul operaţiunii.

Orĭ a fost tótă iérna moşia bine condiţionată, orĭ disproporţionată în sforĭ şi curele, tot-déuna vitele o nivelézĕ, ţĕranul trebue sĕ facă munca acolo, unde 'i-se poruncesce, căcĭ alt-fel n'are ce face. Lucrând tot-déuna pentru stîngerea de datorii, pentru interesele banilor séu productelor împrumutate, este uşor de înţeles, ca munca lui şi câştigul lui după ea sĕ fiă tot-déuna sub valórea ei reală, şi atât munca, cât şi câştigul, depreţiate.

După moşióra sa, venitul şi câştigul érăşĭ nu póte fi însemnat, după ce el şi-le lucrézĕ totdéuna în urmă, şi după ce li-a trecut timpul; de aci productele lui sunt mai gozóse şi mai depreciate şi decât ale arendaşului.

(Va urma.)

O declaraţiă a prinţului Ferdinand.

Am fost amintit, că prinţul *Ferdinand al Bulgariei* primise sĕptĕmâna trecută o deputaţiune, care îi îmână adresa Sobraniei, prin care acésta cu bucuriă ia act de intenţia domnitorului de a boteza pe micul principe moştenitor *Boris* în religiunea ortodoxă. Rĕspunsul prinţului Ferdinand, adresat deputaţiunei, conţine pasagii de mare importanţă. Étă ce dise domnitorul Bulgariei:

„Este incontestabil, că poporul bulgar îşĭ datorézĕ renascerea şi libertatea, că naţionalitatea bulgară îşĭ datorézĕ chiar esistenţa credinţei ortodocse a strămoşilor ei, că pe credinţa acésta se întemeiază puterea şi speranţa viitorului nostru.

„D-lor deputaţĭ, recunosc pe deplin, că menirea istorică, ideală şi tradiţională a patriei bulgare pretinde o dinastie naţională, care se găsesce în legătură spirituală deplină cu trecutul inimei poporului bulgar. Din causa acésta am lucrat neîntrerupt şi neobosit dela urcarea mea pe tron pentru a înălţa puterea, splendórea şi renumele bisericei bulgare şi pentru a îmbunĕtăţi sórta clerului nostru. Condus de acéstă iubire şi stimă pentru religia naţională ortodoxă, am avut, în aceeaşĭ di, în care Pronia cerécsă mi-a dăruit un moştenitor, hotărîrea fermă de a-l cresce în aceleaşĭ simţĕminte.

„D-lor deputaţĭ! Sacrificiul, ce-mĭ cereţĭ pentru altarul patriei, esprimând dorinţa, ca actul acesta sĕ se îndeplinéscă acum, e pentru mine *tot aşa de mare, cât e de dureros.* Crescut în dogmele, principiile şi obiceiurile religiunei mele, legat de convingerĭ neexterminabile, carĭ s'au înrădĕcinat în mine, plin de credinţă puternică în adevĕrurile indiscutabile, ale religiei ce mi-au hărăzit străbunii mei, vĕd ridicându-se înaintea mea o *cestiă de consciinţă*, care stârnesce în sufletul meu o luptă grozavă. Sper, că fiă-care adevĕrat Bulgar, că fiă-care creştin, va înţelege lupta acésta şi greutatea ei apăsătóre.

„Dér, d-lor deputaţĭ, înţeleg pe deplin motivele dictate de înalt patriotism, de iubire şi de supunere sinceră către persóna mea, care v'a hotărît a depune la piciórele tronului bulgar dorinţa naţiunei. Cunoscĕnd importanţa extra-ordinară a acestui act, declar prin gura dv. întregului popor bulgar, că iau în consideraţiă propunerea Adunării naţionale *şi o voiu îndeplini* îndată ce-mĭ va fi reuşit sĕ înlătur dificultăţile extra-ordinare, ce se ridică înainte-mĭ. Sunt convins, că în scurt timp voiu fi în stare, cu ajutorul lui Dumnedeu, sĕ dau acestei cestiunĭ soluţiunea cerută de interesele şi dorinţele iubitului meu popor“.

Sciri telegrafice.

Constantinopol, 19 Noemvre. Episcopul armean dela Aleppo a scris episcopului din Ursa, cerĕndu-i sĕ-i trimétă resculaţilor din Zeitun praf de puşcă. In Siria nordică Mohamedanii se ridică în contra creştinilor. — Armenii se plâng, că pretutindenĭ îi omóră şi mor cu miile de fóme.

Londra, 19 Noemvre. Corespondenţa „Reuter“ anunţă din Aden, că 45,000 Arabĭ au bătut trupele turcescĭ în trei bătălii la Lana în provincia Jemen.

NECROLOG. *Iuliana de Caballini* născ. *Orban* văduvă de căpit. ces. şi reg. a rĕposat în etate de 84 anĭ la 15 c. în Făgăraş. Fiă-i ţĕrîna uşóră!

DIVERSE.

Un compositor servitor. Din viaţa compositorului Nicolas Bernier, care murì la 1734, se povestesce următórea anecdotă amusantă: Pe când artistul petrecea la Roma, făcù cunoscinţă cu renumitul Caldara (1678—1763) şi fù aşa de tare captivat de frumseţea şi desĕvêrşirea operilor acestuia, încât îşĭ propuse sĕ le studiese pe tóte în partiturĭ. Când însĕ aflà, că Caldara nu dădea cu nicĭ un chip nicĭ una dintre partiturile sale în mânĭ streine (abia dela 1689 datésă prima ediţiă a operilor sale), Bernier îşĭ luà refugiul la înşelăciune. El se presentà la Caldara, ca servitor, şi-l rugà sĕ-l angajeze. Esteriorul plăcut şi purtarea sa istéţă făcuse o impresie favorabilă asupra măestrului, şi-l luà în serviciul sĕu. Bernier îşĭ făcea treburile de servitor în cea mai bună consciinţă, dér se folosì de ocasiune şi cercetà tóte câte 'l interesau. Intr'o di dete el pe scrin peste o bucată de musică începută, dér pe care măestrul nu o putea isprăvi cu nicĭ un chip: inspiraţia îl părăsi tocmai cătră sfârşit. Bernier ia condeiul şi o complectéză până la sfârşit. Caldara vine, se uită la lucrarea sa şi vĕdĕnd'o sprăvită chiamăi pe servitor şi'l întrébă cine este a treia persónă, care nepoftită a pus mâna la lucrarea sa. Bernier la început se prefăcea, că nu scie nimic; dér, când observà, că măestrul este vesel de sfârşitul succes al operei sale, mărturisi, că el este *culpabilul*. Din minutul acela o amiciţiă strînsă se încheià între Caldara şi inteligentul sĕu servitor, şi îl iniţià pe acesta în tóte secretele artei sale, în care totuşĭ Bernier de mult pătrunsese.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 18 Noemvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	120.75
Renta de coróne ung. 4% . . .	98.25
Impr. căil. fer. ung. în aur $4\frac{1}{2}$% .	123.—
Impr. căil. fer. ung. în argint $4\frac{1}{2}$%	100.40
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	119.50
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	96.75
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	—.—
Imprum. ung. cu premii	153.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	140.25
Renta de hârtie austr.	99.35
Renta de argint austr.	99 75
Renta de aur austr.	120.40
Losurĭ din 1860	149.50
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1020.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	450.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	377.—
Napoleondorĭ.	9.50
Mărcĭ imperiale germane . . .	$58.92\frac{1}{2}$
London vista	120.70
Paris vista	47.90
Rente de coróne austr. 4%. . .	100.60
Note italiene.	44.75

Cursul pietei Braşov.

Din 18 Noemvre 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.52	Vênd.	9.54
Argint român.	Cump.	9.46	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.58	Vênd.	9.61
Galbenĭ	Cump.	5.65	Vênd.	5.70
Ruble rusescĭ	Cump.	$128.\frac{1}{2}$	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10 78	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Nrul **15220** -1895.

PUBLICAŢIUNE.

Pe temeiul art. de lege VIII. din 1895 se vor conscrie din 20—30 Novembre a- c. pe teritoriul orăşenesc, referinţele economice.

Conform circulariului biroului statistic reg. ung se avisésă, cumcă datele asupra acestor referinţe economice, servesc numai spre scopul cunoscerei referinţelor economice, nicĭ într'ucât însĕ pentru evaluarea darei.

Se observă, cumcă acei, carĭ cu intenţiune dau date false, séu carĭ în decursul amintitului termin împedecă finalisarea lucrărilor conscrierei şi în fine acei, carĭ pentru darea acestor date în urma citaţiuuei nu sar presenta la magistrat se pedepsec conform § lui 6. a sus citatei legĭ, cu o pedépsă până la 50 fl.

Pentru-că conscrierea acésta sĕ se facă cu tótă acurăteţa, se provócă încă de acum toţĭ locuitori, ca se'şĭ numere vitele (vite cornute, caĭ, asini, catârĭ, capre, rimătorĭ, oi, aripate şi coşurĭ de albine), mai departe acareturile economice şi pomii roditorĭ, astfel dupăcum recer întrebările din cólele I/a şi I/b.

Respunsurile la întrebările din aceste cóle se dau din partea respectivilor posesorĭ cu cea mai mare uşurinţă, îndată ce posesorii îşĭ procur datele încă înaintea începerei conscrierei.

Se recomandă în fine, că publicul se ajutoreze agenţii exmiţĭ pentru conscrierea referinţelor economice provĕduţĭ spre acest scop cu legitimaţiunĭ şi sĕ le deeă tot concursul posibil.

Braşov, în 14 Novembre 1895.

839,1—3 **Magistratul orăşenesc.**

Nr. **15465** -1895.

PUBLICAŢIUNE,

privitóre la predarea fasiunilor de chiria caselor şi la mésurarea dărei de casă pe anii 1896, 1897, 1898.

In urma ordinului circular al înaltului ministeriu reg. ung. de finance cu data Budapesta 16 Octomvre 1895, Nr. 73075 se aduce la cunoscinţă tuturor cum-că darea de casă pe anii 1896, 1897, şi 1898 se va face încă în acest an pe basa datelor de dare adunate cu ocasiunea conscripţiunei de dare, precum şi pe basa fasiunilor proprietarilor de case.

Predarea fasiunilor pentru darea de case, ce au a-le face proprietarii de case asupra chiriilor, ce le-au luat în anul 1895, are sĕ se întêmple până la 30 Noemvre st. nou anul curent la oficiul de dare orăşenesc, căcĭ la din contră aceste fasionărĭ se vor face pe cheltuiala lor ex oficio.

Blanchetele de fasionărĭ pentru darea de casă se dau afară gratis de către oficiul de dare orăşenesc şi rubricele diferite ale fasiunei sunt a-se umplé punctual şi conscienţios.

Posesorii de case se obligă, ca sĕ dea oficiului orăşenesc de dare tóte acele date, carĭ se recer pentru statorirea dărei.

Posesorul de casă séu chiriaşul permanent al casei este îndreptăţit, ca sĕ estradeze fasionarea dărei de casă chiar şi prin plenipotenţiatul sĕu; totuşĭ însĕ, la cas, décă prin nefasionarea chiriei de casă se comite o prescurtare a dărei, cade responsabilitatea pe posesorul casei.

La cas, décă pentru una şi aceeaşĭ casă esistă mai mulţĭ posesorĭ, atuncĭ sunt toţĭ datorĭ, ca sĕ subscrie cóla de fasionare, eventualminte sĕ se subscrie prin plenipotenţiatul lor. Pentru datele induse în acéstă cólă sunt toţĭ posesorii responsabilĭ.

Intregul venit (brut) al casei consistă din tot, ce primesce posesorul de casă pentru folosirea casei închiriate. Sub venitul chiriei, prin urmare, nu se înţelege numai solvirea banilor statorită sub acest titlu, ci tot aceea, ce oferă chiriaşul ca contra preţ, pentru folosinţa obiectului de chirie; aci se subsuméză darea, aruncurile comitatense şi comunale, competinţele de asigurăţiune, competinţele pentru clădirea şoselelor, spesele pentru adaptările şi reparaturile de casă, mai departe tóte acele sume, carĭ le plătesce chiriaşul posesorului de casă pentru conducerea de apă, pentru iluminaţiunea nocturnă, pentru curăţul gunoiului etc.; în fine aparţine aci fiă-care soiu de prestaţiunĭ naturale din partea chiriaşului. Prin urmare fiă-care posesor de casă séu încreduţul sĕu este obligat, ca la fiă-care clădire, la fiă-care locuinţă séu la fiă-care piesă de locuinţă sĕ fasioneze, fără de vr'o detragere, chiriile astfel, după cum s'au stipulat, respective la edificiile séu singuraticele locuinţe neînchiriate astfel, după cum de facto s'ar fi putut închiria.

Ḑidirile séu locuinţele, ce sunt închiriate cu mobilar, sunt a se fasiona aşa ca şi când ar fi fost închiriate fără mobile; dér proprietarul casei are sĕ arate cu cifre în fasiune, câtă sumă din suma întrégă a chiriei se vine pe mobile; tot aşa are sĕ se întêmple, décă s'a închiriat o locuinţă cu grădină, în casul acesta sĕ se arate suma, ce se vine din chiriă pe grădină.

In cas, décă o localitate a rĕmas în decursul anului 1895 gólă şi neînchiriată, atuncĭ are de a-se induce în cólele de fasionare suma de chirie, carea s'ar fi căpĕtat închiriându-se localitatea.

Asemenea nu sunt a-se introduce în cóla de fasionare datoriile, ce sunt scrise pe case, deóre-ce aceste însemnărĭ nu se iau în consideraţie la mĕsurarea dărei pe case, după-ce fasiunile dărilor întabulate sunt a-se preda deosebit oficiului de dare orăşenesc pe o cólă de fasionare deosebită şi adecă tot-déuna *în cursul lunei luĭ Ianuarie a fiă-cărui an* pentru ca sĕ fiă luate în consideraţiune la mĕsurarea adausului la darea generală pe venite.

Acel posesor de case séu acel îngrijitor de casă, care nu aşterne fasiunea dărei de casă séu nu reîntregesce în decursul terminului statorit (cu cel mult 8 ḑile) de către organul mĕsurărei dărei cóla de fasiune luĭ aşternută cu mancităţĭ, se obligă, ca sĕ pórte spesele împreunate cu luarea ocularţiunei locale, spre scopul delăturărei astorfel de mancităţĭ, pedepsindu-se afară de aceea cu o pedépsă dela 1—50 fl. v. a.

Asupra referinţelor şi datelor faptice, din carĭ se póte dejudeca venitul chiriei casei, se obligă fiă-cine, ca, îndată ce este provocat de organele de dare, sĕ dea chiarificările cerute.

La cererea posesorului de casă se obligă chiriaşii, ca prin inducerea numelui în respectiva rubrică a cólei de fasiune sĕ adeveréscă adevĕrul fasionărei. Acel posesor de casă, care îşĭ subscrie de cătră chiriaşĭ cóla fasionărei chiriei *înainte de ce sĕ fi indus mai întâiu chiriile*, se pedepsesce de atâtea-orĭ cu 100 fl., de câte-orĭ a comis faţă de singuraticii chiriaşĭ acéstă negligiare.

Pedéspa bănéscă se estradéză în întréga ei sumă acelui, care a făcut arătarea.

La cas, când posesorul casei în înţelegere cu chiriaşul a comis prescurtarea de dare şi prin acésta prescurtarea erariului (de stat) atuncĭ se pedepsesc ambele părţĭ *cu suma triplă* din prescurtarea comisă; de o astfel de pedépsă se absólvă însĕ chiriaşul atuncĭ, când asupra acestei prescurtărĭ face în decursul a 15 ḑile raport la autoritatea financiară reg.

In urmă se mai amintesce, cum-că în acel cas, décă pentru înlesnirea partidelor supuse dărei de casă din orĭ şi ce causă séu abţinere nu s'a predat fasiunea de chiria casei, posesorul casei nu este eliberat dela predarea fasiunei la terminul defipt, ci din contră e obligat a-şĭ lua fasiunea pentru darea de casă dela oficiul de dare orăşenesc.

Braşov, 17 Noemvre 1895.

838,1—2 **Magistratul orăşenesc.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.